

Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla

Väliraportti 2/2019

Jukka Ruutiainen
Suomen metsäkeskus

Sisällysluettelo:

1. Tausta

- Lehtojen merkityksestä uhanalaiselle lajistolle
- Kokonaisvaltaista ajattelua lehtometsien hoitoon

2. Yhteistyökumppanit ja työnjako

3. Hankkeen käytännön toteutus

- Luonnonhoidon suunnittelu ja toteutus
- Metsien suojelun aktivointi

4. Tavoitteet

- Yleisiä tavoitteita
- Numeerisia tavoitteita vuosille 2017, 2018 ja 2019

5. Tavoitteiden toteutuminen

- Yleiset tavoitteet
- Numeeriset tavoitteet vuosille 2017, 2018 ja 2019
- Hankkeen muuta toimintaa kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana

6. Tulosten arviointi

7. Ajankäyttö

Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla

Luonnonhoidolla lehdon ytimestä laajoihin luontokokonaisuuksiin

1. Tausta

Lehtojen merkityksestä uhanalaiselle lajistolle

Pirkanmaalla on lehtoja yhteensä noin 40 000 ha. Tästä alueesta eri tavoin suojeltuna on vajaa 1 600 ha eli noin 4 %. Lehtoja on suojeltu mm. yksityisinä ja valtion suojelualueina, luonnonsuojelulain luontotyyppinä, metsälain arvokkaina elinympäristöinä, määräaikaisten ympäristötukialueina ja kaavapäätöksillä.

Suojellut alueet jakautuvat pääpiirteittäin seuraavasti. Luonnonsuojelulain luontotyypeistä pähkinäpensaslehtoa ja jalopuumetsiä on Pirkanmaalla noin 100 kpl ja arviolta 100 ha. Lehtojensuojeluohjelmalla on suojeltu noin 350 ha. Metsälain 10 § suojaamia lehtoja on noin 500 ha ja lisäksi metsälain mukaisista purokohteista lehtoja on noin 400 ha. METSO-ohjelmalla on suojeltu vajaa 200 ha lehtoja.

Metsien uhanalaisen lajiston elinympäristöistä lehdot ovat pienestä pinta-alaosuudestaan huolimatta ensisijaisia elinympäristöjä noin puolelle lajeista ja silmälläpidettävälle lajistolle lähes puolelle lajeista. Lehtojen uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista 2/3 on muita kuin vanhojen lehtometsien lajeja. Lajiryhmistä eniten uhanalaisia on sienissä ja selkärangattomissa.

Huomattava osa lehdoissa elävistä lajeista vaatii elinympäristökseen puustoista lehtoa ja myös lahoavaa puuta, mutta ei ensisijaisesti sulkeutunutta, vanhaa lehtometsää. Vanhojen hakamaametsien kaltaiset lehdot, joista löytyy avoimia, lämpimiä laikkuja ja järeää sekä myös lahoavaa puustoa yhdessä nuorempien puustojen kanssa, tarjoaa sopivan elinympäristön useimmille vaateliaillekin lehtolajeille.

Kokonaisvaltaista ajattelua lehtometsien hoitoon

Suojelualueiden rajauksissa on usein valittu laajemman lehtoalueen arvokkain osa suojeluun, mutta potentiaalisia luontoarvoja on laajasti myös suojelukohteiden lähiympäristössä. Lehtojensuojelukohteet saattavat jäädä yksittäisiksi saarekkeiksi keskelle talousmetsiä, joita hoidetaan tavanomaisin metsätalouden toimenpitein. Varsinainen luontokohde jää usein hoidon ulkopuolelle, vaikka hoitotarve lajiston kannalta varsinkin pähkinäpensaslehdoissa ja jalopuumetsissä on ilmeinen. Siksi onkin tärkeää, että sekä suojelualueita että niiden lähiympäristöjä hoidetaan kokonaisuutena lehtojen rakennepiirteet ja luontoarvot huomioon ottaen. Kokonaisvaltaista ajattelua lehtometsien hoitoon onkin hankkeen keskeisin ajatus.

Hoidettaviksi sopivat suojellut lehtokohteet jäävät usein hoitamatta, koska poistettavan puuston määrä on niin pieni, että se nostaa korjuukustannuksia kohtuuttoman suuriksi. Hankkeen tavoitteena on lisätä kytkeytyneisyyttä suojeltujen lehtojen välillä hoitamalla talousmetsälehtoja aktiivisesti luonnonhoidollisilla hakkuilla ja markkinoimalla METSO-suojelua metsänomistajille, jotka omistavat METSO-kriteerit täyttäviä kohteita. Hankkeessa rakennetaan suojelualueiden ja niiden lähimetsien hoitotarpeiden mukaan järkeviä korjuukohteita. Suojelulehtojen hoito liitetään leimikkokokonaisuuteen lähiympäristöjen talousmetsien luonnonhoidollisten hakkuiden kanssa, mikä mahdollistaa laajemman ja taloudellisesti kannattavamman hakkuun ja puukaupan metsänomistajalle.

2. Yhteistyökumppanit ja työnjako

Hankkeen vastuullisena toimijana on Suomen metsäkeskus. Yhteistyökumppaneina ovat Pirkanmaan ELY-keskus, Metsähallituksen Luontopalvelut sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri. Näistä organisaatioista koostuu myös hankkeen projektiryhmä. Yhteistyötä tehdään myös muiden metsäalan toimijoiden (mm. metsänhoitoyhdistykset, metsäyhtiöt, yksityiset metsäpalveluyrittäjät) kanssa, jotka vastaavat kohteiden hoitotoimien käytännön toteutuksesta.

Suomen metsäkeskuksella on hankkeesta kokonaisvastuu yhteistyössä muiden hankkeeseen osallistujien kanssa. Metsäkeskus vastaa yleisestä tiedottamisesta ja yhteydenotoista metsänomistajiin. Se suunnittelee hoitotoimenpiteet ja neuvottelee metsänomistajien kanssa niiden käytännön toteutuksesta. Metsäkeskus ottaa yhteyttä hoitotoimien toteuttajiin metsänomistajan kanssa sovitulla tavalla ja opastaa toteuttajia hakkuiden ja hoitotöiden toteutuksessa. Metsäkeskus raportoi hankkeesta rahoittajalle.

Pirkanmaan ELY-keskus koostaa luonnonsuojelulain mukaisten kohteiden karttarajaukset. Se hyväksyy luonnonsuojelulain mukaisille luontotyypeille ja yksityisille lehtojensuojelualueille laaditut hoito- ja käyttösuunnitelmat. Ennen suunnitelmien laatimista ELY-keskuksen kanssa linjataan yhdessä kohteiden hoidon periaatteet.

Metsähallitus on laatinut osalle lehtojensuojelukohteista hoitosuunnitelman, joita voidaan hyödyntää hankkeessa. Metsähallituksen kanssa tehdään yhteistyötä hoitotöiden käytännön toteutuksessa. Metsähallitus osallistuu hankkeen kohdealueiden yksityisten suojelualueiden suunnitteluun ja vastaa valtion suojelualueiden suunnittelusta.

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri päivittää suojeltujen luontokohteiden keskeisimmät luontoarvotiedot, minkä perusteella määritetään hoitotarve sekä suunnitellaan tarvittaessa hoitotoimenpiteet.

3. Hankkeen käytännön toteutus

Luonnonhoidon suunnittelu ja toteutus

Ennen kohteella tehtävää suunnittelua kartoitetaan alueen luontoarvot, jotta osataan painottaa oikeita toimenpiteitä hoitosuunnitelmassa ja sen pohjalta tehtävissä luonnonhoitotoimenpiteissä. Luontoarvojen kartoitus tehdään suojelukohteella perusteellisemmin ja suojelukohteen läheisissä talousmetsissä pääpiirteittäin.

Kohteiden hoidosta kiinnostuneiden metsänomistajien metsiin tehdään luonnonhoidollinen puuston leimaus ja laaditaan kirjallinen työohje kohteen käsittelystä. Hoidon periaatteet selvitetään maanomistajalle. Työohje annetaan vastuussa olevalle työnjohdolle ja monitoimikoneen kuljettajalle tai maanomistajan halutessa vaikkapa hevosmetsurille ja käydään se läpi myös suullisesti. Leimaus suoritetaan tapauskohtaisesti poistettavien tai säästettävien puiden merkinnällä tai tekemällä mallileimikko alueelle. Joissakin tapauksissa kirjallinen ohje saattaa olla riittävä eikä leimausta tarvita. Suojelualueiden osalta ohjeistuksen tarkkuus määritellään tapauskohtaisesti ottaen huomioon suojeltava lajisto ja maaston mahdollinen vahingoittuminen. Hoitotoimet toteutetaan talvella maan ollessa jäässä. Metsänomistaja päättää itse kenen kanssa hän tekee puukaupan.

Hankkeen käytännön toteutuksesta on vastannut projektipäällikkö Jukka Ruutiainen vastuullisen aluejohtajan Jorma Vierulan alaisuudessa. Jorma Vierulan jäätyä eläkkeelle hänen työtään jatkaa aluejohtaja Helena Herttuainen.

Metsien suojelun aktivointi

Hankkeen tavoitteena on suojella arvokkaimmat lehtokohteet METSO-ohjelman pysyvällä tai määräaikaikaisella suojelulla metsänomistajien tavoitteiden mukaisesti. METSO-ohjelman mukaista metsien suojelua markkinoidaan metsänomistajille, joilla on arvokkaita luontokohteita lehtojensuojelualueiden lähellä. Tavoitteena on saada erityisesti lehtoja suojelun piiriin, mutta kaikki muutkin METSO-valintaperusteiden kriteerit täyttävät kohteet ovat tervetulleita ja vahvistavat lehtojen suojelua ja koko suojelualueverkostoa.

Suojelua markkinoidaan metsänomistajille henkilökohtaisten tapaamisten yhteydessä. Metsänomistajalle kerrotaan METSO-ohjelman periaatteet yhtenä mahdollisuutena säilyttää luontoarvoja ja saada taloudellista tuottoa metsistä. Mikäli suojelua ei nähdä joissakin tapauksissa potentiaalisena vaihtoehtona, voidaan markkinointi jättää tekemättä.

4.Tavoitteet

Yleisiä tavoitteita

- Lehtojensuojelualueiden ja talousmetsälehtojen hoidon tavoitteena on parantaa niiden ekologista tilaa. Suojelualueiden välillä lisätään kytkeytyneisyyttä ja suojelualueista ja talousmetsälehdosta muodostetaan yhtenäisiä monimuotoisuuskeskittymiä.
- Myönteisen tiedottamisen ja sidosryhmäyhteistyön avulla tehdään tunnetuksi METSO-ohjelmaa vaihtoehtoisena tapana saada metsästä tuottoa. Arvokkaimmat lehtokokonaisuudet pyritään saamaan suojelun piiriin METSO-ohjelman mahdollistamin keinoin.
- Tarjotaan vaihtoehtoja metsänomistajille, jotka ovat kiinnostuneita hoitamaan metsiään monimuotoisesti luontoarvot huomioon ottaen. Lisätään metsänomistajien omien luontokohteiden tuntemusta ja yleistä luonnon arvostusta. Sovitetaan metsänomistajien tavoitteet ja luonnon monimuotoisuuden hoito yhteen aikaisemmin toimiviksi todetuilla keinoilla.
- Lisätään metsäammattilaisten ja metsäkoneenkuljettajien tietämystä ja osaamista lehtokohteiden ja yleisesti luontokohteiden käsittelystä. Hankkeessa saatuja kokemuksia voidaan käyttää toimintamallina vastaavien kohteiden hoidossa muuallakin.
- Hankkeessa saatuja kokemuksia hyödynnetään talousmetsien luonnonhoitoon painottuvassa Monimetsä –hankkeessa siten, että hoidettuja alueita voidaan käyttää koulutusretkeilykohteina. Lehtojenhoidon toimintamalli sekä hoitomenetelmät voidaan ottaa sovelletusti valtakunnalliseen käyttöön Monimetsä –hankkeen myötävaikutuksella.

Numeeriset tavoitteet vuosille 2017, 2018 ja 2019

Vuosi 2017

Valitaan 15-20 metsänomistajaa, joiden lehtometsiin tehdään luontoinventointi ja määritetään hoitotarve ja laaditaan tarvittaessa hoitosuunnitelma.

Vuosi 2018

Toteutetaan talvella hoitotoimenpiteitä noin kymmenellä lehtokohteella. Jatketaan luontoinventointia ja suunnitelmien tekoa 15-20 metsänomistajan lehdossa.

Vuosi 2019

Toteutetaan talvella hoitotoimenpiteitä noin kymmenellä lehtokohteella. Jatketaan luontoinventointia ja suunnitelmien tekoa 10-15 metsänomistajan lehdossa.

Yhteensä hankkeen aikana luontoinventointi ja hoitotarpeen määrittely tehdään 40-50 kohteella. Lehtojensuojelualueita ja niiden lähimetsiä hoidetaan 20-30 kpl ja 150-200 hehtaaria. Lisäksi lehtokohteita on tavoitteena saada METSO-ohjelman mukaiseen pysyvään suojeluun 5-10 kappaletta ja metsätalouden ympäristötukialueiksi tai ympäristötuella hoidettaviksi alueiksi saman verran.

5.Tavoitteiden toteutuminen

Yleiset tavoitteet

Metsänomistajien suhtautuminen luontokohteiden hoitoon on ollut erittäin positiivista. Kaikki yhteydenotot ovat johtaneet rakentavaan keskusteluun luonnonhoidosta, vaikka vanhat luontotyyppirajaukset tai suojelualuepäätökset eivät ole olleet kaikille mieluisia päätöksiä. Metsänomistajat ovat ymmärtäneet, että kohdetta hoidetaan luonnonhoidon näkökulmasta eikä taloudellisten tavoitteiden pohjalta. Monilla metsänomistajilla oman luontokohteen arvostus nousi saatuaan sen luontoarvoista lisätietoa. Kiinnostus kohteen omatoimiseen hoitoon myös lisääntyi nuoremmilla metsänomistajilla. Sen sijaan varsinaisten luontokohteiden lähiympäristöjen luonnonhoidollisia hoitokohteita on ollut metsänomistajilla ennako-odotuksiin nähden vähemmän.

Metsäammattilaiset ovat kelpuuttaneet luontokohteet osaksi leimikkokokonaisuuksia. Heille kohteen hoito on osa palveluvalikoimaa, mitä he tarjoavat metsänomistajille. He ottavat mielellään vastaan leimikkotarjouksia pieniltäkin alueilta, koska ne mahdollistavat laajempien leimikoiden suunnittelun samalla kertaa ja poikivat uusia työtarjouksia jatkossa. Kohteiden leimaus helpottaa metsäkoneenkuljettajan päätöksentekoa kohteella, joten hakkuu ei ole sen hitaampaa tai vaikeampaa kuin normaali metsänhoito, usein jopa nopeampaa. Metsäammattilaisten suhtautuminen kohteiden hoitoon on ollut hyvin ammattimaista eivätkä he ole kyseenalaistaneet suunnitelmia tai puiden leimauksia.

Sidosryhmäyhteistyö

Pirkanmaan Luonnonsuojelupiirissä hankkeen yhteyshenkilö on ollut Juho Kytömäki. Piirin kautta palkatut luontokartoittajat, Kaija Helle, Sari Jaakkola ja Kari Järventausta, ovat tehneet ansiokasta työtä kohteiden arvioinnissa. He ovat luontoinventoinnin yhteydessä tavanneet myös osan metsänomistajista, joille kartoitustyö on ollut mielenkiintoista seurata ja josta he ovat saaneet lisätietoa metsiensä luontoarvoista.

Yhteistyö ELY-keskuksen ja Metsäkeskuksen välillä on ollut METSO-kaudella aina mutkatonta. ELYn Marita Saksa-Lapikisto ja vuonna 2019 Hanna Tuominen ovat antaneet tarkkaa opastusta kohteiden hoidon suunnittelusta ja luontoinventoinnin merkityksestä suunnittelun pohjana.

Metsähallituksessa hankkeen yhteyshenkilö on ollut Panu Kuokkanen. Käytännössä yhteistyötä on tehty ensimmäisenä vuonna Kati Salovaaran ja siitä eteenpäin Teijo Heinäsen kanssa. Yhteistyö on ollut toimivaa ja näkemykset kohteiden hoidosta yhteneväiset.

Yhteistyö jo päättyneen Monimetsä -hankkeen kanssa oli tiivistä. Tietoja vaihdettiin hankkeiden etenemisestä ja mahdollisista yhtymäkohdista. Hankkeen vetäjä Timo Vesanto oli tukena ongelmatilanteissa ja osallistui hankkeen projektiryhmän toimintaan.

Numeeriset tulokset vuosille 2017 ja 2018

2017

Vuoden 2017 aikana otettiin yhteyttä 29 metsänomistajaan, joilla oli potentiaalisia lehtojenhoitokohteita. Näistä metsänomistajista valikoitui 25, joiden omistamille kohteille tehtiin luontoinventointi. Kohteita oli yhteensä 23, koska osa kohteista oli useammalla omistajalla ja osalla taas pari kohdetta. Hoitotöiden maastosuunnittelua tehtiin yhteensä 15 kohteella. 19 metsänomistajaa tavattiin henkilökohtaisesti.

2018

Vuonna 2018 on otettu yhteyttä 19 yksityiseen metsänomistajaan, joilla on lehtojensuojelualueita. Näistä 18 kpl halusi selvittää suojelualueensa hoitotarpeen. Yhdellä oli tilanjako kesken eikä näin ollen ollut kiinnostunut hankkeesta. Kohteista kaikkiin on tehty luontoinventointi.

Hankkeessa on otettu yhteyttä eteläisen Pirkanmaan kuntiin ja kaupunkeihin: Lempäälä, Nokia, Pälkäne, Valkeakoski ja Sastamala. Muilta paitsi Sastamalan kaupungilta löytyi potentiaalisia lehtojenhoitokohteita yhteensä 12 kpl, joista 9:än on tehty luontoinventointi.

Muita yksityisessä omistuksessa olevia potentiaalisia lehtokohteita, joissa kartoitetaan hoitotarve, on 7 kpl. Näistä 6 kpl on kartoitettu ja yksi ei johtanut metsänomistajan kanssa käydyn keskustelun jälkeen toimenpiteisiin. Eli yhteensä potentiaalisia alueita oli 37 kpl, joista on maastossa inventoitu 33 kpl.

Hoitotöitä on toteutettu neljällä kohteella syksyllä 2017 ja talvella 2018. Viisi luontotyyppi- tai suojelualueen laajennusta on välitetty ELY-keskukseen METSO-ohjelman pysyvään suojeluun ja kaksi metsänomistajaa on jäänyt harkitsemaan suojelua. Ympäristötukialueita on tullut yhdeksälle metsänomistajalle tapaamisten seurauksena ja kaksi lehtokohdetta näistä tullaan hoitamaan ympäristötukivaroin.

Hoitosuunnitelmia lehtokohteille laadittiin viidelle kohteelle. Lehtokohteiden hoitoleimauksia tehtiin loppuvuodesta kahdella kohteella.

2/2019

Hoitosuunnitelmia lehtokohteille on tehty alkuvuoden aikana yhteensä 8 kpl. Lehtokohteiden hoitoleimauksia hoidon opastusta maastossa on tehty kolmella kohteella, jotka ovat toteutuneet talven 2019 aikana.

Hankkeen muuta toimintaa kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana

2017

17.2. Projektiryhmä kokoontui linjaamaan koko hanketta, kohteiden valintaa ja hankkeen yleistä aikataulutusta. Ryhmään kuuluvat Jukka Ruutiainen ja Timo Vesanto Suomen metsäkeskuksesta, Marita Saksa-Lapikisto ja Mari Rajala Pirkanmaan ELY-keskuksesta, Kati Salovaara Metsähallituksen Luontopalveluista ja Juho Kytömäki Pirkanmaan Luonnonsuojelupiiristä.

29.3. Luontokartoittajat kokoontuivat sopimaan kartoituksen tavoitteista ja aikataulusta. Kartoituksen tekijöinä toimivat Juho Kytömäki, Kaija Helle, Sari Jaakkola ja Kari Järventausta.

20.4. Metsäkeskuksen nettisivuille laitettiin tietoa hankkeesta ja samana päivänä lähti tiedotuskirje metsänomistajille, jotka hankkeeseen ensimmäisenä vuonna valikoituivat. Heille soitettiin huhtikuun lopulla ja toukokuun alussa.

19.5. Lehtokohteiden hoidon linjausretkeily, jossa täsmennettiin lehmuksen ja pähkinän hoidon ohjeistusta. Paikalla em. henkilöt pl. Vesanto.

7.9. Luontokartoittajien palaverissa käytiin läpi kartoituksen tuloksia ja kokemuksia. Paikalla em. henkilöt pl. Vesanto.

18.9. METSO hankepalaverissa Helsingissä hanke-esittely.

20.11. Monimetsä hankkeen yhteistyökumppaneiden seminaarissa Jyväskylässä hanke-esittely.

23.11. Metsän ja soiden ennallistamisen neuvottelupäivät Helsingissä hanke-esittely.

2018

2.2. Palaveri ELY-keskuksessa hoitosuunnitelmien tasosta ja tarkkuudesta. Paikalla Marita Saksa-Lapikisto, Mari Rajala, Jukka Ruutiainen ja Timo Vesanto.

15.3. Rahoitushakemus vuoden 2017 menoista ja rahoituksen siirtohakemus MMM:ön.

20.3. Hankepalaveri. Paikalla Jukka Ruutiainen, Timo Vesanto, Marita Saksa-Lapikisto, Kaija Helle, Sari Jaakkola, Juho Kytömäki, Kari Järventausta ja Teijo Heinänen.

13.4. Palaveri Nokian kaupungin kanssa lehtokohteiden hoidosta. Paikalla Antti Mäkelä, Kaija Helle ja Jukka Ruutiainen.

9.5. Palaveri Lempäälän kunnan kanssa lehtokohteiden hoidosta. Paikalla Kati Skippari ja Jukka Ruutiainen.

4/2018 Puhelin- ja sähköpostikeskustelut Pälkäneen, Sastamalan ja Valkeakosken ympäristövastaavien kanssa hankkeeseen osallistumisesta.

17.5. Luontokartoittajien palaveri. Paikalla Jukka Ruutiainen, Sari Jaakkola ja Kaija Helle.

21.5. Hankkeen projektiryhmän maastoretkeily Pälkäneelle ja Valkeakoskelle. Paikalla Jukka Ruutiainen, Timo Vesanto, Marita Saksa-Lapikisto, Kaija Helle, Sari Jaakkola, Kari Järventausta, Teijo Heinänen ja Jorma Vierula. Lisäksi kohteilla metsänomistaja Janne Kivinen ja Valkeakosken kaupungin ympäristötarkastaja Salla Syrjänen.

5.9. Lehtokohteiden hoitotöiden linjausretkeily ELY-keskuksen Marita Saksa-Lapikiston kanssa

13.9. Valtakunnallisten METSO hankkeiden syyskokous Helsinki

24.9. Metsäkeskuksen sisäiset luonnonhoidon neuvottelupäivät. Lehtohankkeen esittely ja lehtokohteiden hoidon periaatteiden läpikäynti

2/2019

10.1. Esitys lehtojen hoidosta ja hankkeesta MetsäELO:n lehtojenhoitotilaisuudessa.

Koostetaulukko tuloksista

	Tavoitteet, kpl	Toteutunut, kpl	Arvio v. 2019	Arvio v. 2020	Yhteensä
Kohteiden kokonaismäärä		70			70
Luontoinventoinnit		47			47
Hoitosuunnitelmat	40-50	18	20	5	43
Hoitotyöt	20-30	8	6	13	27
METSO pysyvä suojelu	5-10	7	1		8
Ympäristötuki	5-10	9			9

Selite taulukolle

- Kohteiden kokonaismäärä = maastossa arvioidut kohteet. Metsänomistajan kanssa on sovittu tarkastuksista ja metsänomistaja on ollut lähes kaikilla kohteilla mukana
- Luontoinventoinnit = yhteistyökumppanin Pirkanmaan Luonnonsuojelupiirin luontokartoittajat ovat inventoineet kohteen luontoarvot
- Hoitosuunnitelmat = kohteelle on tehty luonnonhoitosuunnitelma. ELY-keskus on hyväksynyt suojelualueille tehdyt suunnitelmat. Ympäristötukikohteille Metsäkeskus on hyväksynyt hoitosuunnitelman. Talousmetsäalueille hoitosuunnitelman on hyväksynyt metsänomistaja
- Hoitotyöt = lehdoissa tehtyjen luonnonhoidollisten töiden määrä ja arvio tulevista hoitotöistä
- METSO pysyvä suojelu = hankkeessa suojeluun saadut kohteet. Osa rajautuu vanhoihin suojelualueisiin tai luontotyyppirajauksiin
- Ympäristötuki = hankkeessa ympäristötukeen saadut kohteet. Osa rajoittuu suojelualueisiin tai luontotyyppirajauksiin

Taulukkoon ei ole kirjattu yhteydenottoja sellaisiin metsänomistajiin, joiden kohteita ei ole kelpuutettu hankkeeseen. Näitä metsänomistajia on parisen kymmentä. Taulukossa ei ole arvioitu kohteiden kokonaismäärää hankkeen loppuosalle, mutta joitakin kohteita hankkeeseen tulee vielä lisää. Myöskään suojeluun tai ympäristötukeen tulevien kohteiden määrää ei ole arvioitu, mutta oletettavasti niitä tulee joitakin lisää. Luontoinventointeja ei ole enää tarkoitus tehdä muuta kuin erikoistapauksessa.

6. Tulosten arviointi

2017

Ensimmäisen toimintavuoden tuloksista on jo vedettävissä joitakin johtopäätöksiä hankkeen edellytyksistä saavuttaa tavoitteet. Hanke on saavuttanut tai ylittänyt ensimmäiselle vuodelle asetetut muut numeeriset tavoitteet paitsi hoitotöiden toteutusten määrän, joka oli noin kymmenen kohdetta. Käytäntö osoitti heti aluksi, että puukauppojen teko, leimikoiden ketjuttaminen ja korjuukaluston logistiset järjestelyt vievät useimmiten aikaa noin vuoden eikä leimikoita päästä hakkaamaan muutaman kuukauden varoitusajalla. Vain suurimmat puukaupat saatetaan toteuttaa nopeammassa aikataulussa.

Tavoitteena oli myös, että luontoarvoiltaan arvokkaimpien lehtoytimien lähiympäristöä hoidetaan luontoarvot huomioon ottaen. Useimmissa kohteissa tämä jollakin tasolla toteutuu, mutta kaikilla metsänomistajilla ei ole joko kohteen ympärillä luontoarvoja tai halua tämän kaltaiseen toimintaan, jolloin täytyy tyytyä pelkästään luontokohteen luontoarvojen parantamiseen.

ELY-keskuksen mukaan luontoinventointien teko ja hoitosuunnitelmat vaativat vielä enemmän tarkkuutta. ELY-keskus myös edellyttää, että kohteilta tehdään liito-oravakartoitus kevättalvella, mikä hidastaa suunnittelua, lisää suunnittelukustannuksia ja joissakin tapauksissa siirtää hoitotoita vuodelle eteenpäin.

Eriyisen ilahduttavaa ensimmäisenä vuonna oli kahden luontotyypin laajeneminen METSO-suojelulla, vaikkakaan lopullisia päätöksiä ELY:stä ei ole vielä tullut.

2018

Vuonna 2018 sama positiivinen vire jatkuu. Maanomistajien tahtotila kohteiden hoitoon on hyvä ja kohteita on päästy arvioimaan tavoitteita enemmän. Kun tavoitteena oli arvioida 15-20 kohdetta, niin kohteita on arvioitu 40 kpl. Hoitosuunnitelma tehdään 25 kohteelle vuoden 2019-20 aikana. Kohteiden hoidot ajoittuvat vuosille 2019-2020. Mahdollisesti joitakin kohteita siirtyy vuodelle 2021.

Puukauppa on ollut vuonna 2018 aikaisempia vuosia vilkkaampaa ja puusta saatava hinta on noussut. Tuleva vuosi näyttää, onko pienimuotoisten kohteiden hoidolle kysyntää puumarkkinoilla ja kuinka paljon saadaan luontokohteiden lähialueita hoidettavaksi monimuotoisilla hakkuutavoilla.

2/2019

Alkuvuodesta on laadittu hoitosuunnitelmia suojelualueille ja haettu niille ELY-keskuksen hyväksyntä. Kohteiden suunnittelun sisätyö jatkuu. Osa suunnitelmista vaatii vielä uutta maastokäyntiä ja kohteen liito-oravakartoitusta. Kolmen hoitokohteen toteutus on onnistunut erinomaisesti. Yhden kohteen toteutuksesta tehdään Metsäkeskuksen verkkolehteen juttu. Juttuun yritetään saada vielä metsänomistajan näkemys ja tulosten arviointi puiden lehdelliseen aikaan.

Suojelualueiden ja ympäristötukialueiden perustamisen tavoitteiden saavuttaminen etuajassa on ollut yksi hankkeen onnistumisista.

7. Ajankäyttö

1.1.2017-28.2.2018

Ajankäyttö, viikkoa	Arvio	Toteuma
Kohteiden valintaan liittyvät sisätyöt	3	2
Kohteiden luontoinventointi	6	5
Tiedottaminen ja markkinointi metsänomistajille	4	2
Hakkuiden ja hoidon toteutuksen suunnittelu	8	6
Puunkorjaajien opastus	1	1
Hankkeen dokumentointi ja raportointi	1	1
Palaverit ja tilaisuudet	0	1
Yhteensä	23	18
Kustannukset		
Palkkakulut yleiskustannuksineen		
Matkakulut		
Yhteensä		

1.3.2018-28.2.2019

Ajankäyttö, viikkoa	Arvio	Toteuma
Kohteiden valintaan liittyvät sisätyöt	3	2
Kohteiden luontoinventointi	6	8
Tiedottaminen ja markkinointi metsänomistajille	3	3
Hakkuiden ja hoidon toteutuksen suunnittelu	8	12
Puunkorjaajien opastus	4	2
Hankkeen dokumentointi ja raportointi	1	1
Palaverit ja tilaisuudet	0	1
Yhteensä	25	29
Kustannukset		
Palkkakulut yleiskustannuksineen		
Matkakulut		
Yhteensä		

Hankkeen ajankäytön yhteenveto 1.1.2017 - 28.2.2019

Ajankäyttö, viikkoa	Arvio	Toteuma
Kohteiden valintaan liittyvät sisätyöt	6	4
Kohteiden luontoinventointi	12	13
Tiedottaminen ja markkinointi metsänomistajille	7	5
Hakkuiden ja hoidon toteutuksen suunnittelu	16	18
Puunkorjaajien opastus	5	3
Hankkeen dokumentointi ja raportointi	2	2
Palaverit ja tilaisuudet	0	2
Yhteensä	48	47
Kustannukset		
Palkkakulut yleiskustannuksineen		
Matkakulut		
Yhteensä		